

Numismatisk Forening for Nord- og Sydslesvig

Nr. 7 tirsdag den 12. marts 2019 Auktion nr. 472 58. årgang

H. C. Petersen: TO NØDPENGESEDLER FRA ALS

At det kunne være en indbringende forretning at fremstille nødpenge, indeholder Sønderborg by's Sparekasses protokol et eksempel på: Af 127.000 udgivne nødpengesedler kom kun ca. 40% retur.

Gruppe 3 er langt den største gruppe med sedler fra ca. 40 købstæder, flækker og kommuner. Sedlerne er tegnet og fremstillet i flerfarvede tryk. Sedlerne har for det meste en dansk og en tysk side med historiske og politiske motiver om afstemning, genforening o.s.v. Her må Broager kommune igen fremhæves for at have udgivet de første tegnede sedler i Nordslesvig før revolutionen i 1918. De to sedler er upolitiske med lokale motiver tegnet af fhv. museumsinspektør Jens Raben, der har tegnet adskillige sedler i Nord- og Sydslesvig. Den første tegnede nødpenge seddel fra Broager er den mindste seddel, der er udgivet i Nordslesvig: 6X31/2 cm. Sedlen er sort og violet. Motivet er Broager kirke i en cirkel omkranset af fisken og aksene fra byvåbenet. Sedlen har tysk tekst, pålydende 10 pfg. Seddel nr. to har ligeledes upolitiske motiver: kirken, Sct. Jørgen og dragen og Broagers byvåben. Tysk tekst, pålydende 50 pfg.

Sedlerne i Broager blev omgående efter revolutionen i 1918 politisk prægede i lighed med andre sedler i Nordslesvig.

Det er meget tydeligt, at sedlerne, der er fremstillet i årene 1919 og -20 var blevet en forretning og en politisk affære overalt i Nordslesvig.

Som nævnt blev denne forretning brat afbrudt af den internationale kommissions forbud af 18. maj 1920.

Da forbuddet havde virkning fra samme dato, gik det værst ud over kommuner, der var kommet for sent i gang med udgivelse af nødpenge, og dem, der havde sedler i ordre på trykkerierne.

Medlemsblad for:
**Numismatisk Forening
for Nord- og Sydslesvig**

Redaktion/ Kommission:

Jens Madsen
Jørgensby 14
6310 Broager
jensmadsen@moneta.dk
Tlf.: 74 44 95 63
Gengivelse af artikler kun
efter indhentet tilladelse
og med kildeangivelse.

Formand:

Henning Kjær
Kærmindevej 17
6400 Sønderborg.
Tlf.: 74 43 34 82
Fakjaer@mail.tele.dk

Brevbud:

Ved brevbud betales 3% i
salær og evt. porto.

Faste brevbud skal være
fremme dagen før auktionen.

Modtages af
H. C. Deele
Genner Bygade 29
6230 Røde Kro
Telefon 74 66 49 50
hansdeele@bbsyd.dk

Oplag: ca. 110 stk.

Foreningens vedtægter kan
altid rekvireres hos
formanden.

www.nfns.dk

Tryk: Langenberg
Sønderborg

Der blev gjort enkelte forsøg på at omgå ordningen, bl. a. i Gråsten, hvor Sottrup kommunes sedler var under trykning hos bogtrykker Ritcher. En 50 pfg. seddel uden årstal og dato blev fortsat fremstillet efter forbuddet med en tilføjelse » Ugyldig som Betalingsmiddel«. Politiet greb ind og beslaglagde bl. a. halvfærdige pengesedler og klicheer. En del klicheer og prøvetryk af de halvfærdige pengesedler ejes af museet på Sønderborg slot samt af bogtrykker Ritcher og bankdirektør Anker Nissen, Gråsten.

Det viste sig ret hurtigt, at samlerkredse i Sydslesvig og Tyskland blev de bedste aftagere, og det var naturligvis navnlig nødpengesedler fra området »1. zone«, Nordslesvig, hvor forbuddet var gældende, man interesserede sig mest for. Mange sikrede sig flere hundrede sedler med et senere bytte for øje. Disse samlere, hvoraf nogle var museer, har ikke tænkt på, hvor nemt det den gang var at redegøre for problemerne omkring nødpengene. Med andre ord, det er blevet historie, og nu må vi hente oplysningerne i sognenes, kommunernes og pengeinstitutternes arkiver samt nedskrive oplysningerne fra de få, der kan huske de ting, der ikke er skrevet om i protokollerne. Som regel er det de små ting, der ikke er nedskrevet, der har samlerens interesse.

Fortsættes i næste blad. Artiklen blev første gang bragt i Årbog 1970 for Historisk Samfund for Als og Sundeved.

Medlemssalg nr. 472
tirsdag den 12. marts 2019

Nr	Me dl		Kons	Opr. Pris	
		Sedler			
1	38	DK Åbenrå 50 pf. Si. 2A	0	25	
2	38	DK Augustenborg 50 pf. + 1 mark Si. 4-5	0	40	
3	38	DK Avnbøl 50 pf. Si. 8	0	20	
4	38	DK Broager 1 mark Si. 21	0	10	
5	38	DK Daler 25 pf. Si. 25	0	20	
6	38	DK Daler 50 pf. Si. 26	0	20	
7	38	DK Dybbøl 25 øre Si. 27	0	25	
8	38	DK Gråsten 1 mark Si. 32B	0	20	
9	38	DK Haderslev 10 + 50 pf, Si. 43-44	0	20	
10	38	Dk Skærbæk 50 pf. Si 80	0	20	
11	38	DK Sønderborg 10 pf. Si. 94B	0	20	
12	38	DK Sønderskov 1 mark Si. 99	0	45	
13	41	DK Sønderskov/Süderholz 1 mark Si99	0-01	40	
14	41	DK JAK 1 andel Si2, 1 andel Si2 blanket, 5 andele Si3, 10 andele Si4 blanket	0	75	
15	41	D Bielefeld 2,10 goldmark 06.11.23	0	50	
16	41	D Bielfeld stof seddel 25 mark 15.07.21	01	75	
17	41	D Stralsund 5000 tusind ?? .08.23, 1 million 11.08.23, 5 million mark 11.08.23	1+	35	
18	41	DK postkort Sønderborg og Dybbøl 36 stk	pæn	50	
		Litteratur			
19	7	Siegs møntkatalog: Norden 1971, 72, 73, 74 Johan Chr Holm: Danmarks mønter 1965	lot	hb	
20	7	Siegs møntkatalog: Norden 2005, Danmark 2009, Johan Chr Holm: Danmarks mønter 1960, Myntex: Danmark Mynt och sedlar 1863-1968	lot	hb	
21	7	Nordisk Num. Årsskrift 1954, 1982, Jørgen S. Jensen: Møntsamlere og Forskere 1885-1985, Fred Reinfeld: Catalogue World's most popular coins udgave 1957	lot	hb	
22	7	Kurt Jäger: Die deutschen münzen 1959, 1965, 69, 70, 74, 76	lot	hb	
23	7	Auktionslister, små hæfter om sedler og mønter, Jørgen S. Jensen: Hertug Hans den yngre	lot	hb	

24	7	Holger Hede: Danmarks og Norges mønter 2 udg. 1971	pæn	75	
25	176	Johan Chr Holm: "Nordiske mønter efter 1808" udgave 1974	pæn	25	
		Sedler			
26	56	D 18 stk sedler	lot	10	
27	56	D 20 stk sedler	lot	10	
28	56	12 stk notgeld sedler fra DK og D	lot	10	
29	56	4 forsk sedler	lot	hb	
30	56	D 20, 30 pf Hamburg Hoch bahn, frimærke 250 tusind pf	lot	5	
31	56	12 stk notgeld sedler fra D	lot	10	
32	56	D Kiel 20 million mark 01.09.1923	0	20	
33	56	DK afstemning blanket 1920 "Danmark Dänemark" 	0	300	
34	56	DK Haderslev 25 pf Si38 samlet med tape	2	30	
35	56	DK Løgumkloster 25 pf Si64D	0	30	
36	56	DK Møgeltønder 50 pf Si70A	0	25	
37	56	DK Rinkeæs 50 pf Si72	0	15	
38	56	DK Sønderborg 10 pf Si92B	1+	30	
39	56	DK Sønderborg 50 pf Si93A	0	125	
40	56	DK Sønderborg 50 pf Si93B	0	125	
41	56	DK 10 pf Si94A, 10 pf Si95	0, 1+	35	
42	56	DK Tinglev 1 mark Si101A	0	20	
43	56	D Flensborg 4 x 50 pf 16.01.20	lot	10	
		Mønter			
44	41	DK Tønder festival øl polet diam. 3,3 cm nikkel	01	25	
45	38	D 50 Pfennig Deutsches Reich 1924J	1+	20	
46	38	D 50 Pfennig Deutsches Reich 1919F	1++	20	
47	38	D 50 Reichspfennig 1932E	1++	20	
48	38	D 50 Reichspfennig 1938J	1++	20	
49	38	D 50 Reichspfennig 1939J	1+	20	
50	38	D 50 Reichspfennig 1941A	1++	20	
51	38	D 1 Reichsmark 1937J	1++	20	
52	38	D 1 mark Deutsches Reich 1924J	1+	20	
53	86	DK Sl- Holsten 1 Sechsling 1851 (hak)	1+	50	
54	86	DK 5 øre 1914	01	80	
55	86	Tyskland 1/2 Mark 1918 jern, 1/2 Mark	1+	20	

		1918 zink Stadt Cammin im Pommern			
56	86	Tyskland medalje Luise von Preussen 1776 – 1810 Nypræg	0	35	
57	86	Canada erindringsmedalje Mining Development - Ontario 1867 - 1967	01	25	
58	86	Japan 7 mønter	lot	20	
59	86	1 pose spillemærker	lot	15	
60	86	1 pose spillemærker	lot	15	
61	86	Tyskland 6 stk. 2 1/2 Euro 1997	01	100	
62	86	6 stk. vognpoletter	0	25	
63	153	Pose med tyske mønter ca 300 g	lot	60	
64	153	Pose med Schweiz og Holland mønter ca 150 g	lot	30	
65	153	Pose med USA mønter ca 500 g	lot	100	
66	153	Pose med Sverige og Norge mønter ca 450 g	lot	90	
67	153	Pose med 6 polletter, 1 medaljon af ½ kr	lot	10	
68	153	USA Medalje månelanding 20/7-1969 alu-bronze diam. 4 cm	0	10	
69	153	England 3 pence 1938, 1 florin 1922, 1936	lot	20	
70	153	DK 2 øre 1941 alu	0	75	
71	153	DK 2 øre 1941 alu	0	75	
72	153	DK 5 øre 1941 alu	0	100	
73	153	DK 5 øre 1941 alu	0	100	
74	153	Østrig 4 kurat 1915 guld nypræg	0	3500	
75	153	USA 5 dollar 1986 guld	0	2000	
76	153	USA 5 dollar 1987 guld	0	2000	
77	153	DK C4 1 søsling uå H81? Si13.1? 2 x ks	1+	60	
78	153	DK 2 sk 1836 	0	400	
79	153	DK 4 sk 1856 	0	425	
80	153	DK 16 sk 1857 VS 	01	175	
81	153	DK 16 sk 1858 VS 	0/01	275	
82	153	DK 1 speciedaler 1847 FF 	1+	1000	
83	56	Pose med mønter ca 200 g	lot	50	
84	56	Pose med tyske mønter ca 100 g	lot	25	
85	56	Pose med norske mønter ca 175 g	lot	25	
86	56	D 50 pf 1877E	1-	35	
87	56	D 2 mark 1925J	1	50	
88	56	D 2 mark 1951J	1	35	
89	56	Sverige 1 kr 1910	1	20	

90	56	Sverige 2 kr 1910 SM 4B	1	50
91	56	England 1 pence 1911	1-	5
92	56	Sverige 5 øre 1858	1	15
93	56	DK 1/5 rbs 1842, ½ sk 1857 H17B, 8 sk 1843FF	1(+), 1, 1-	50
94	56	DK 1 øre 1910, 10 øre 1919	1,1++	10
95	56	DK 25 øre 1919	1++	25
96	56	DK 2 kr 1906 jub	01	45
97	56	DK 2 kr 1953 jub	01	45
98	56	DK 5 kr 1960 jub	01	45
99	56	DK 10 kr 1967 jub	0	45
100	56	DK 10 kr 1972 jub	0	45
101	56	DK 10 kr 1972 jub	0	45
102	56	DK 200 kr 1997 jub	0	200
Sedler				
103		DK 10 kr 1941 Q Vinther Si105	0	175
104		DK 10 kr 1943 V Ingerslevgaard Si105	01	50
105		DK 10 kr 1943 U Hellerung Si105	1-	5
106		DK 1 kr 1916 Si117	0	70
107		DK 1 kr 1916 B Si117	0	70
108		DK 1 kr 1921 W Si117	0	70
109		DK 1 kr 1921 2B Si117	0	70
110		DK 1 kr 1921 2C Si117	0	70
111		DK 1 kr 1921 2O Si117	0	70
112		DK 1 kr 1916, 1918 L, 1921 2C Si117	lot	15
113		Island 10 kr (1948) C Si36	1+	20
114		Island 5 kr (1960) Si43, 10 kr (1960) Si44	lot	10
115		Island 10 kr (1960) Si44 hofn	0	30
116		Island 100 kr (1965) Si50 7 cifre	0	15
117		Island 100 kr (1965) Si50 8 cifre	0	15
118		Island 10 kr (1981) Si54	0	10
119		Fæøerne 10 kr (1978) Si27	0-01	25
120		Fæøerne 10 kr (1978) Si27	01	15
121		Norge 10 kr 1972 K	0	50
122		Norge 10 kr 1979BZ, 1983CZ	1, 0	50
123		Norge 10 kr 1984CF	0	40
124		Norge 50 kr 1982M	0	200
125		Norge 50 kr 1983P	0	200

Hammerslagspris ved medlemssalg og auktion den 8. januar 2019

Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris
1		22		43	175	64	370	85	
2		23	5	44	45	65	570	86	130
3		24	10	45	45	66	6650	87	85
4		25	28	46	15	67	70	88	275
5		26	10	47	18	68	50	89	175
6	130	27	10	48	15	69	210	90	460
7		28	10	49	22	70		91	500
8	18	29		50		71	125	92	1250
9	130	30		51	20	72	130	93	
10	15	31		52	20	73	20	94	175
11	10	32		53	25	74		95	
12	20	33		54	5	75	140	96	
13		34		55	24	76	40	97	
14		35	5	56	25	77		98	
15	10	36		57	20	78		99	
16	50	37	50	58	25	79	1000	100	85
17	50	38	54	59	64	80		101	
18		39	50	60	25	81		102	175
19	10	40	200	61		82	50	103	
20		41	50	62		83		104	360
21		42	210	63	150	84		105	30

Numismatisk Forening afholder medlemsmøde med auktion **tirsdag den 12. marts 2019 kl. 19.30** i NygadeHuset i Aabenraa.
